

LA MALNOMINACIÓ AL PENEDÈS

Manuel BOFARULL I TERRADES

Per a aquest treball, que comprèn la totalitat del Penedès, s'ha entès la paraula *malnom* com a sinònim de *renom* i *motiu*, o sigui, com a àlies aplicat a una persona o a una família per distingir-la. A fi de donar cert ordre al conjunt de noms, s'ha seguit la metodologia expressada pel professor Enric Moreu-Rey i seguida per gairebé tots els estudiosos. L'autor —que en aquest cas ha fet més de recopilador i ordenador que d'altra cosa— agraeix la col·laboració dels erudits de la comarca, que han aportat llistes de malnoms. La majoria dels pobles han elaborat —llargs o breus— reculls de renoms —i de topònims, però això és una altra tecla— que ens han estat de molta utilitat. També hem aprofitat la llarga relació de persones detingudes a la comarca durant el segle XIX, de moltes de les quals constava el motiu.

De bon començament havíem pensat, per no fer massa feixuc aquest estudi, prescindir dels noms geogràfics, però hem optat per mantenir-los, anotant-los, però, de la següent forma abreujada:

ALB = Albinyana; ARB = l'Arboç; AVI = Avinyonet; BIS = la Bisbal; BON = Bonastre; CAB = les Cabanyes; CAL = Calafell; CAN = Canyelles; CGO = Castellet i la Gornal; CMA = Castellví de la Marca; CSG = Sant Cugat Sesgarrigues; CUB = Cubelles; CUN = Cunit; FR = Font-rubí; GEL = Gelida; GRA = la Granada; MAR = Masarboñès; MLL = Masllorenc; MNE = el Montmell; MMO = Santa Margarida i els Monjos; MSA = Sant Martí Sarroca; OBO = Olesa de Bonesvalls; OLI = Olivella; PLA = el Pla; RIB = Sant Pere de Ribes; RIU = Sant Pere de Riudebitlles; SAD = Sant Sadurní d'Anoia; SIT = Sitges; SO = Santa Oliva; SQM = Sant Quintí de Mediona; SUB = Subirats; TFO = Torrelles de Foix; TLV = Torrelavit; VBI = Vilobí; VEN = el Vendrell; VF = Vilafranca; VG = Vilanova i la Geltrú.

Donades aquestes explicacions, anem al gra:

Noms d'oficis militars

Com que al món encara hi ha categories, començarem per un dels motius més estesos, que tant es pot referir a «persona addicta al sobirà» com a «presumptuós»: el *Rei* apareix a ALB, ARB, CAN, RIU, SIT i VG, juntament amb *Reina* (ALB, RIB) i *Reiet* (VG). Tal com pertoca, segueixen el *Príncep* (SIT, VG) i el *Virrei* (SIT). En l'estament militar topem amb el *General* (CAN, pel general Sobreviela, MLL, SIT, SQM), el *Capità* (VG, VF), la *Capitana* i el *Capitanet* (tots dos a SIT). El *Tinent* i el

Farruel (potser el *furrier*) són a ALB. En el pla nobiliari sorgeix el *Baró* (ALB, ARB, SQM, VG). En un nivell més genèric hi ha *Serenos* (no sabem si n'eren o si simplement gaitaven per la finestra) a ALB, ARB, MNE i RIU, i *Serenets* a ALB, SIT, SQM; *Burot* i *Fuseller* a RIU; l'*Insurrecte* a ARB; el *Facciós* a RIB; el *Federal* a SIT; el *Carlí* a ARB, CAN i SIT; el *Carlinet* a ARB; el *Civilet*, també a ARB, i el *Mosso d'Esquadra* a SQM. Per completar el grup afegirem en *Muroto* (possiblement pel general Maroto, el de l'abraçada de Vergara) a ALB i SQM; i en *Narvàies* (pel general Narváez), a SIT.

Noms religiosos

Incloem aquí els nombrosos *Ermitans* i *Ermitanes* (ALB, ARB, SQM, SIT, VP); l'*Escolà* (RIB, SIT); el *Monjo* (RIB); *Frares* i *Frarets* (ALB, ARB, SIT, VP); la *Capellana* (SQM); el *Rectoret*, pel seu caràcter benèfic (SIT, SQM); i el *Sacristanet* (SIT). Ascendint la graduació eclesial arribem al *Cardenal* i la *Cardenala* (SIT), ambdós grossos i majestuosos; a ARB consta un *Crister*, atorgat no sabem si per devoció o perquè en fabricava.; a SIT apareixen uns *Sants Patrons*, matrimoni sempre ben posat, i el *Parenostres* a RIU, que potser era persona molt religiosa.

Noms de músics

Trobem el motiu genèric *Músic* a ALB, RIU i SQM. Derivat del sac de gemecs, ja perquè el tocaven ja perquè en construïen, anotem el *Borregaire* (OLI, RIU, SQM), el *Borreguer* (GEL) i el *Borrec* (OLI). Surt cal *Grallaire* a ALB i cal *Graller* a CAN; un *Tamborinaire* (VF) i un *Timbaler* (ALB). I, per acabar el grup, un *Tonador*, que potser era cantaire, a RIU.

Noms d'oficis

Aquest epígraf inclou una completa col·lecció de denominacions, algunes d'elles ben poc usades o ja perdudes, que posem per ordre alfabètic:

Adroguers i *Adrogueres* (ALB, RIB, RIU); *Agutzils* (ALB, CAN, RIB i SIT); *Aiguader* (SIT); *Arengader* (RIB, SIT); *Argenteret* (d'on es pot presuposar un *Argenter*) a SIT; i un *Arner* a SQM, que tant es pot referir a un constructor d'arnes o ruscs, com a un ocell altrament dit *blauet*.

Bacallaner (VG); *Barbers* i *Barberets* (ALB, ARB, RIB, SIT, SQM, VP); *Barrinaire* (RIB); *Baster* (ARB, RIB, RIU, SIT); *Batifoll*, que equival potser a *bati-fuller* (que fa panys d'or, d'argent o d'altres metalls batent-los a cops de martell), a RIU; una *Bordadora* (SQM); *Boters*, *Boteres*, *Boterets*, *Boterons*, *Boterones* i *Botaires* a ALB, ARB, RIU i VF; i *Bugader* (ARB, VF).

Ensopeguem un *Cabaler* a ARB; *Cabrer* (ARB, SQM); *Caçador* (SIT, VG);

Cacueru (ARB, SQM); *Cadiraire* (ARB, RIU, SIT, SQM); *Calderer* i *Calderera* (ALB, ARB, RIU, SQM); un tal Ramon *Bonet*, de SQM, que duia aquest renom, fou assassinat per bandolers a mitjan segle XIX; *Campaner*, perquè feia campanes o en tocava (SQM, VF); *Capatàs* (ARB); *Carboner* (SRB, BIS); *Carnisser* (CGO, RIB, SQM); *Carreter* (ALB, RIB); *Carruer*, paraula no inclosa al diccionari, però evidentment relacionada amb carros (SIT); *Cerer* (BIS); *Cisteller* (ALB, RIU, SQM); *Clavetaire*, que fa o ven claus (VF); *Corder* i *Cordera*, que fabrica o ven cordes (SIT, SQM); *Costurera* (RIB); *Cotoner* (VG); *Crestoner*, tractant en cabres i bocs (BIS).

Drapaire (RIB, SIT); *Escombrer* (ALB); *Escorçaire* (RIB, RIU, SQM); *Esmolet* (RIB); *Espardenyer* i *Espardenyera* (ALB, SRB, RIB, SIT, SQM); *Esparter* (ARB); *Esquilador* (CAN, RIB); *Estanquer* (ALB, SQM); *Estrassaire*, relacionat amb el paper d'estrassa (RIU).

Fanaler (SIT); *Fassinaire*, o destil·lador (ARB); *Ferrer* (ALB, SQM); *Fideuer* (VF); *Fogataire* (pensem que treballava a la farga) a VF; *Fornet* i *Forneret* (ALB, ARB, CAN, RIB, SQM); *Fregaire*, que fregava o que feia fregalls (RIU, SQM); duia aquest renom un tal Antoni Aguilera, que fou executat per bandoler l'any 1849; *Fuster* i *Fusteret* (ALB, ARB, CAN, SIT).

Gallinaire (ARB); *Garbellador* (VF); *Gerrer* (VF); i *Guixer* (ARB); *Hortolà* (RIU); *Hospitaler* (ARB) i *Hostaler* (CAN); *Llauner* (RIU, VEN, VF); i *Llevadora* (SQM).

Magaller, que feia o adobava magalls o que sempre duia aquesta eina (SQM); *Manescal*, equivalent a veterinari (ARB, SQM), *Manxaire*, que fa anar la manxa d'una ferreria (SIT); *Mariner* (SIT); *Marxant*, *Marxanta* i *Marxantó* (RIU, SIT); *Marxant nou* (SQM); un tal Joan Montserrat, d'aquest poble i que duia aquest renom, fou condemnat a cadena perpètua per bandoler el 1850; *Mata-porcs* (RIU, SQM); *Matonera* (VF); *Matxater*, o cuidador de matxos (ALB, ARB); *Mestre* i *Mestret* (SIT, SQM); *Minaire* (VF); *Mistaire* (VF); *Mocadera* (RIU); i *Musclaire* (VG).

Nanser, que fa nanses de pescar (VG); *Notari* (SIT); i *Nunci* (SQM, VG); *Paleta* (ARB); *Pallasso* (ARB, VG); *Paperer* (SQM); *Paraigüeru* (SIT); *Paraire*, que treballa amb la llana (ALB, VG); *Passamaner* (VF); *Pastor* i *Pastoret* (ALB, MLL); *Peixater* (SQM); *Pentinadora* (RIU, SQM); *Perruquer* (ARB); *Petardista*, perquè pescava amb petards (SIT); *Pica-rocs* (VF); *Pintor* (SIT, VG); *Pinyoner* (VG); *Planxadora* (RIU); *Plats-i-olles*, venedora de terrissa (RIB, SQM); *Porcater* (RIU); i *Puntaire* (SQM).

Rajoler (AEB); *Sabater*, *Sabatera* i *Sabateret* (RIB, SIT, SQM, TFO, VF); *Sagal*, equivalent a mosso i vailet (ARB, MSA); *Sastre* i *Sastret* (ALB, RIB, RIU, SIT, SQM, VF); *Secretari* (ALB); *Sedasser*, que fa o adoba sedassos (VF); i *Serraller*, o sigui manyà (ALB).

Tartaner (RIB); *Taverner* (VG); *Teixidor*, *Teixidora* (ALB, ARB, RIB, RIU, VG); *Terraire* (RIB); *Traginer* (SQM); *Triper*, *Tripaire* i *Triperet* (per la panxa o per l'ofici) (ALB, SQM, VF); *Tupiner* (RIU, SQM); i *Vidrier* (ARB, RIU).

Característiques físiques

L'aspecte físic d'una persona podria anar classificat per forma i dimensions, color

de la pell i dels cabells, edat, bellesa i lletgesa, etc. Però hem preferit donar per ordre alfabètic els malnoms, cadascun dels quals ens permet entendre les característiques del seu posseïdor. Més avall apareixen qualificatius que podrien figurar en aquest apartat, però que, a causa del seu caire irònic, formen capítol a banda.

Ample (SQM); *Arrissat* (SIT); *Basques*, potser en tenia (VF); *Bava*, *Bavós* i *Bavosa* (RIU, SIT); *Berruga* (RIU); *Bessons* (TFO); *Blanc* (ARB); *Boja* (SIT); *Bomba*, per grossa (CAN); *Bona Mossa* (VF); *Bonic* (ALB, RIB, RIU, SIT, SQM); *Borni* (ARB, RIU, SIT, VG); *Boterut* (VG); *Brut* (SIT, VF).

Cadira, Pau de la, invàlid (SIT); *Caganer* (VG); *Cegu* (CUB); *Coix*, *Coixet* i *Coixeta* (ALB, RIB, RIU, SIT, VG); *Cosí* (ALB, CMA, VG); *Cremat* (CGO); *Curt* (ALB, MAB, SIT, SQM).

Enrogallat i *Ragollat* (ARB, RIB); *Escabellada* (VF); *Espetegós*, potser persona flatosa (ARB); *Esquerrà* (ALB, OBO, SIT, SQM, CSG), un Jaume Montserrat, portador d'aquest renom i d'aquest darrer lloc, fou executat per bandoler a VF el 1841; *Esquerrer* (ARB, VG); *Esquitxa*, potser muller o filla d'home menut (CAN); *Forçut* (ALB); *Fort* (SIT, VEN).

Garrell i *Garrellet* (ARB, RIU, VF, VG); *Garrut*, que arrossega una cama (SIT); *Gegant* i *Gegantó* (VG); *Gran* (CAN, RIU); *Gras* (RIB); *Gravat* (ARB, MNE, SIT, VF, VG); *Groc* (ALB, SIT); *Grogot* (VEN); *Grossa* (RIB); els *Grossos* (SIT); *Guerxo* i *Guerxet* (ALB); *Gueto*, persona d'edat avançada (ARB).

Jai, *Jaio* (VEN); *Llamp*, per lleuger (SIT); *Llarg* (PAC, RIB); *Lleganya* i *Lleganyeta* (RIB, SIT); *Lleig* (SIT); *Lleuger* (SIT); *Lluent* (ARB).

Maca, *Pepeta*, (SIT); *Magre* (ALB, BIS, VEN); *Mamelluda* (SIT); *Manca* i *Manqueta*, mà esguerrada (SIT); *Massa-ossos*, referent a la seva corpulència (SIT); *Menor*, sovint escrit *Manó* (ALB, etc.); *Menut* (RIU, SIT); *Milhomes* (RIB, SIT, VF); *Minso* (RIU); *Morro-tallat* (RIU); *Mut* (SQM).

Nan i *Nanu* (ALB, RIB, SIT); *Negre* i *Negret* (ALB, SIT); *Nen* (OLI, VEN); *Pelat*, significat pobre (arreu); *Pelut* i *Peluda* (CUB, RIB, SIT, VF); *Petit* (SQM); *Ploraire* (SIT, SQM); *Preciós* (VF); *Prim* (ALB, SIT), el primer se'n deia de cognom; *Pudent* (VF); *Quadrat* (SIT).

Rodó (ALB, SIT, VG); *Roig* (BIS); *Ros*, *Rossa* i *Rosset* (ALB, CAN, RIB, RIU, SIT, VG); *Sec* (ALB, ARB, CAB, RIB, SIT, VG), el d'ALB prové de Francesc, a través de Cesc, Xesc i Xec; *Socarrat* (VF); *Sord* (RIB, RIU, SIT, VG); *Tarat* (SIT); *Torçat*, per accident de carro (RIB); *Tremolins*, a causa de malaltia (VEN); *Vailet* (ARB, VG); *Vermell* i *Vermella* (RIU); *Xato*, *Xata* i *Xatet* (SIT, VF, VG); *Xerraire* (ALB, SIT, VF); *Xic* i *Xica* (ALB, ARB, SIT); *Xicarrot* (ARB); *Xicu* (BIS); *Xicotet* (SIT); *Xicus* (ARB, CAN); *Xiques* (CAN); *Xiquet* i *Xiqueta* (SIT); i *Xorco*, que voldria dir eixorc, estèril (RIU).

Característiques morals

Advocat dels pobres, al-lusiu al fet que era amant de fer discursos de caire revolucionari (SIT); *Africanu* (VEN); *Americanu* (arreu); *Avorrit* (VG); *Baladrer* (VEN);

Beiatu, piadós en excés (VG); *Bòlit*, persona que actua precipitadament (ARB); *Bona Pepa* (CAN); *Bonhome* (RIU, VG); *Bord*, *Borda*, *Bordet* i *Bordeta* (SIT, VG); *Bruixeta* (VG); *Bullanga*, persona avalotada (MME).

Caga-cuquetes, que a tot posava dificultats (SIT); *Calent* (RIB); *Caparrut*, potser per tossut (CAL, VEN, VG); *Cara-brut* (VF); *Casadeta* (SIT); *Conco*, solter vell (SIT); *Content* (ALB); *Cuat* (ALB), referint-se al fet que fou un dels darrers a portar els cabells trenats en cua.

Diable i *Diabló* (ALB, ARB, VG), on el renom els fou donat per representar el paper de dimoni en els antics balls parlats; *Eixut*, de poques paraules (SIT); *Escanya-pobres*, usurer (VG); *Espetec*, potser expel·lidor de flatulències, potser de caràcter impulsiu (ALB, RIB); *Feliç*, perquè vivia de renda (SIT); *Ferotge* (VG); *Galant mossa* i *Galana* (SIT); *Gana* i *Ganassa* (SIT, VG); *Llepa* (VG); *Llufa* (VEN); *Llusco*, curt d'enteniment (VEN).

Malcasada (SIT); *Mandra* (ARB, SIT, VG); *Marranet* (RIU). Guardant l'ordre, segueix un grup de malnoms no gens perfumats, com és ara *Merda* (SIT, VEN); *Merda-seca* (SIT); *Merdaire* (VG); *Merdasses* (VG); *Merder* (SIT); i *Merdeta* (VG). *Milions*, potser persona mentidera i exagerada (SIT); *Murri* (VG).

Paparreta (RIU); *Paperina*, per borratxo (VG); *Pepa de tots* (SIT); *Perdut* i *Perduda* (SQM); *Petons*, Roseta dels (SIT); *Pets* (SIT); *Pinxo* (VF); *Pirata* (RIB); *Pixa* i *Pixona* (SIT); *Plom*, per pesat (RIB); *Pobre* (SIT, VG); *Podrit* (SIT); *Polit* (VF).

Reïres, potser pel mal geni (ALB); *Renec* (CAL); *Renegat* (RIB); *Rondina* (VF); *Sabut*, potser se les donava de savi (VG); *Sant* i *Santa* (CAN, RIB, RIU); *Sant Pare*, potser per la manera de saludar (SQM); *Savi* (CAN); *Sèriu* (SIT); *Sorrut* (SIT).

Tanoca (ARB); *Tifa* (VF); *Tinyeta* (SIT); *Totxo* i *Totxet* (RIB); *Tranquil* (RIU); *Tribulacions*, persona molt nerviosa (RIB, SIT); *Trist* (VG); *Tureu*, pensem que per «torero», galantejador (ALB); *Valent* (SIT, VF); *Xera*, gatzara (ARB); *Xullat* (ALB), referit, diuen, al primer del terme que es va tallar la cua.

Noms de parts del cos

Com seguidament veurem, les parts corporals més usades són el cap, el cul, les cames i el nas.

Boca, en (VEN); *Boca de calaix* (RIB); *Boca de faves*, perquè parlava fosc (SIT); *Boca grossa* (RIB, SIT); *Boca-tort* (SQM); *Bracets* (VF); *Budell*, per panxut (VF).

Cama-llarg (VEN); *Cama-sec* (CAL); *Cames de bròquil* (VG); *Cames de catre* i *Cames de fusta*, pel caminar (SIT); *Cametes* (VF); *Cap d'arengada* (VG); *Cap-blanc* (SIT); *Cap de calç* (RIU); *Cap de cavall* (RIB); *Cap de fusta* (VG); *Cap de gat* (VF); *Cap de grill* (AVI); *Cap-gros* (RIB); *Cap de llauna* (SIT); *Cap de mort* (SIT, VF); *Cap pelat* (SQM); *Cap de plata* (SIT); *Cap de tinya* (SIT); *Cella-blanc* (RIB); *Cellut* (SIT); *Cigala* (RIU, VF, VG); *Cigaló* (VF); *Coll-tort* (VF); *Coll-curt* (VEN); *Cor-sec* (SQM); *Costella* (VG); *Cuixa* i *Cuixes* (RIU, SIT, VG); *Cuixes-buides* (SIT); *Cul*

d'angúnies, per caminar tirat enrere (SIT); *Cul de galleda* (SIT); *Cul-gros* (SIT); *Cul de mona* (ARB); *Cul-i-pit* (ARB); *Culàs* (VG); *Culet*, encara que podria correspondre al cognom Colet (VEN).

Dent, Maria de la (SIT); *Galta-inflat* (VEN); *Galteres*, cara ampla (SIT); *Gep* (SIT); *Mà*, potser de «germà» (SIT); *Mal ull* (RIU); *Mitja orella* (SIT); *Morro*, *Morrut*, *Morruda* i *Morrotis* (SIT, VEN); *Mostatxo* (SIT); *Nas* (RIB); *Nas de ganxo* (VG); *Nas de gos* (VG); *Nas de llauna* (SIT); *Nas de lloro* (SIT); *Nas ratat* (SIT); *Nas de rei* (SQM); *Nas-tort* (VG); *Nassos* (RIB); *Nassots* (VG); *Orellut* (RIU).

Panxa-ampla (RIB, SIT); *Panxeta* (VG); *Piga* (VF); *Pixa*, *Pixeta* i *Pixona* (SIT); *Pota* (VEN); *Potes* (VG); *Pota-grossa* (SIT); *Potes d'oca* (SIT); *Potes de porc* (SQM); *Potes-i-ventres*, carmissier (SIT).

Queixalot (SIT); *Sense-anques* (SIT); *Ses*, que vol dir «cul» (RIU); *Sis dits* (VF); *Titola* (ARB); *Ull de poll* (VF); *Ull tapat* (SIT); *Ullots* (VG); *Ventres* (SIT).

Noms d'animals

Al Penedès abunden aquests malnoms i els trobem de totes les mides a partir de la *Puça* i la *Mosqueta*. Abasten la fauna terrestre, la marina i la voladora. Vegem-ho:

Àliga (ARB); *Aligot* (RIB); *Ànec*, per cridaner (VEN); *Aranya*, no sabem si per la de mar o pels artròpodes (VF); *Bitxac*, mena d'ocell (VF); *Boc* (SAD); *Borrego*, pel seu caràcter apàtic (SIT); *Bou*, per forçut (SIT); *Burro*, *Burra*, *Burra vella*, *Burreta* i *Burràs* (RIB, SIT), es donava aquest renom pel caminar, per l'ofici de traginer o per la ignorància.

Cabra, *Cabrot* i *Cabrota* (RIU, SIT, VG); *Cagamànecs*, que si bé alguns pensen que fou donat per defecar sobre les eines dels companys, més aviat suposem que es refereix a l'ocell d'aquest nom, altrament dit *bitxac* (MME, VF); *Capó* (VG); *Cargol* (SIT, VF); *Cargolí* (RIB); *Colom* (RIB, VEN); *Coloma* (ALB, VG); *Conill* (RIU, SIT, VF); *Conillera* (CMA); *Corb* (SIT); *Cotorra* (RIB, SIT, VEN); *Cotxa*, mena d'ocell (RIB); *Cuca* (SIT).

Enganya-pastors, mena d'ocell (RIU); els *Escarabats* (RIB); *Esparver* (ARB); *Esquirol* (RIB, SQM, VF); *Formiga* i *Formigueta* (SIT); *Gafarró*, ocell (RIU); *Gall*, *Gallet*, *Gallina*, *Gallineta* i *Gallinot* (RIB, RIU, SIT, VG); *Gallinota*, perquè sempre desitjava menjar-se'n una (SIT); un Pere Alegre, dit *Gallina*, de RIU, fou agarrat per bandoler el 1848; *Ganso* (ALB, OLI, RIB, SIT); *Garsa* (RIB, RIU, SIT, VF); *Garsó*, potser de «garsa» (ARB); *Gat* (ARB, RIB, SIT); *Gos de falda* (RIB); *Granota* (SIT, VF); *Grill* (ALB, SIT); *Guatlla* (VF); *Guineu* i *Guineuet* (ALB, OLI, RIB, SIT).

Indiot (VF); *Llagastes* (VG); *Llagosta* (SIT); *Llagostí* (RIB); *Llebre* (RIB, SIT, VG); *Lleó* i *Lleona*, potser pel caràcter, potser se'n deia (SIT, VEN, VG); *Lloritu* (RIU); *Llissa*, per «llíssera» (VG); *Llopetó* (BEV); *Llumantu*, per «llamàntol» (VG).

Mabre, peix (VG); *Marrà* (VF, VG); *Matxo vell* (RIB); *Meru*, peix (ARB); *Mesquer* (SIT); *Mixa* (VG); *Moixó* (ARB, RIU, VG); *Mosca* (SIT, SQM); *Mosqueta* (MME, SIT); *Mostela* (SIT); *Oca* (SIT); *Ocellet* (SIT); *Oreneta* (VG).

Papallona (VEN); *Pardal* (VF); *Passerell* (SIT, VF); *Peixet* (RIB, VF); *Peixerot* (VG); *Petxina* (ARB); *Poll* (ALB); *Pollastre* i *Pollastret* (SIT); *Popets* (RIB); *Puça* (RIB, VG, SIT), aquest darrer es donà a persona freqüentadora de dones frívoles, suauament dites *puces*.

Rata, *Rateta* (ARB, RIB, SIT); *Renardes*, o sigui «guineus» (TLV); *Sardina* i *Sardineta* (ALB, CAN, SIT, VF, VG); *Sargantana* (SIT, VF); *Tallaret*, ocell (ARB); *Verra*, truja o bé contrabaix (RIB); *Xoriguer* i *Xoriguera*, ocell (RIB, VG); *Xurra*, també ocell (OLI).

Noms de vegetals

Arlà, potser *aglà* (ALB); *Arbocet* (BIS); *Avellaneta* (SIT); *Bargalló* (SIT); *Beces* (VF); *Bercoc* (RIB); *Bitxu* (VF, VG); *Bleda* (MMO, SQM).

Canya (SQM), d'on suposem era fill Miquel Pasqual, que duia aquest renom, agarrotat per bandoler el 1850; *Cava-guixes* (RIB); *Ceba* i *Cebeta* (ARB, SIT, VF); *Cigrons* (SIT, VG); *Cirera* i *Cirereta* (RIB, SIT); les *Civades*, germanes (SIT); *Clavellet* (SIT); *Cols* (ARB, RIU, VG); *Croca*, mena de planta marina (VG).

Espigall (VG); *Estrèmols*, de trèmol, arbre de fulles bellugadisses (ALB); *Farigola* (RIU, SIT); *Fava*, *Favot*, *Favetes* i *Favolí* (RIB, RIU, SIT, VF); *Fesol* i *Fesolet* (ALB, RIB, SQM, VF); *Figa*, *Figuerot* i *Figots* (RIB, SIT, VF); *Flor* (ALB, SIT); *Gandalla*, mena d'herba (MME); *Guixo* (ALB, CAN), en el primer cas prové de persona que feia guix; *Guixa*, *Guixes* i *Guixa-cuita* (ARB, RIB, RIU, VG); *Llobí* (VEN).

Melonet (SIT); *Moniato* (SIT, VG); *Nap* (VF); *Patata* (ALB, RIB, SIT, VG); *Pebrines* i *Pebrot* (ARB, VF); *Pisana*, mena de planta (VEN); *Poma* (RIB); *Rave* (SIT, VF); *Ravenisses* (VF); *Romaní* (RIB, SIT); *Sabuc*, per *saüc* (ALB); *Secalló* (RIU); *Sègol* (RIU, SQM); *Sindrieta* (SIT); *Taronger*, hostal del (BIS); *Tomàquet* (ARB, SIT); *Verdolaga* (VG); *Xirivia* i *Xirivies* (SIT, VG); *Xoneta*, dit d'una dona bruta (RIU).

Noms de coses, objectes i productes

Baldufa (RIU); *Barralons* (RIU); *Bocoi* (RIB); *Botella* (VG); *Butxaques* (SIT); *Caixeta* (VG); *Carbonet* (ARB); *Carrau*, o sigui xerric-xerrac (VG); *Cascavell* (VF); *Clarí* (VF); *Cotilla* (RIB); *Crosta* (VF); *Destraló* (RIU); *Fanga* (VF); *Filosa* (RIB); *Fiscorn* (VF); *Fitorra*, per *fitora* (VG); *Flauta* (RIB, VG).

Ganxo i *Ganxos* (OLI, RIU); *Garrafetes* (SIT); *Gralla* i *Gralles* (RIB, VG); *Guitarreta* (VG); *Llàgrimes* i *Llagrimeta* (RIB, RIU, SIT), d'ulls plorosos; *Llonguet* (VF); *Llum* (RIU).

Margets (RIU); *Medalla* (SIT); *Mel* (VG); *Mesuretes*, botiguer (VG); *Moc* i *Moca* (SIT, VEN); *Oli*, Pau de l' (ARB); *Oli*, Remei de l' (VF); *Orinals*, Pepa dels (SIT); *Ou ferrat* (RIB); *Ous*, Angeleta dels (SIT); *Poc-oli* (RIU).

Pa novell (VG); *Paella*, ferreter (SIT, SQM); *Pastilles* (VG); *Patacó*, de cara rodona (SIT); *Pedaç* (ARB); *Pesseta* i *Pessetes* (SIT, VF); *Pifaro*, potser per *pifre*, instru-